

Eigen bv voor buitendienst Doetinchem

Grote gemeenten doen het wel vaker, een overheids bv opzetten voor hun buitendienst. Maar voor kleinere gemeenten bleek het meestal te omslachtig en niet lonend. In Doetinchem denken ze daar anders over. Sinds 1 januari zijn daar afval, riolering, groen en wegen ondergebracht in een eigen besloten vennootschap. Volgens wethouder Peter Drenth is iedereen er dolblij mee.

Tot 1 januari had Doetinchem een complete eigen buitendienst voor afval, riolering, groen en wegen. Volgens wethouder Drenth werd er wel een deel van buitenaf ingehuurd om de broodnodige flexibiliteit en sturing te kunnen houden, maar lag de uitvoer nog helemaal op het bordje van de gemeente. Als enige in de regio. “We hebben geconstateerd dat Doetinchem niet veel meer gaat groeien en 57.000 inwoners is net niet een optimale massa om alles uit te besteden aan commerciële partijen”, legt hij uit. “Maar doordat je een zelfstandige bv opzet, in dit geval een overheids bv, kunnen buurtgemeenten ook diensten bij jou afnemen of zelfs participeren. Daardoor ontstaat toch die optimale omvang die je nodig hebt om de diensten goed uit te kunnen voeren. Dat is prettiger werken, maar ook goed nieuws voor de kosten en baten.”

Bewegingsvrijheid

Naast de efficiëntie en de financiële afwegingen was er ook een politieke motivatie, zo legt Drenth uit. “We hebben onszelf enkele jaren geleden de vraag gesteld of het wel zo ideaal is als alles in gemeentelijke diensten zit. Waarvoor is de gemeente op aarde? De gemeente is op aarde om te zorgen dat een aantal dingen geregeld wordt die je als individu niet zelf kunt regelen. De gemeente is er niet om zelf allemaal gebouwen te beheren, om zelf het afval op te halen. Ze moet zorgen dat het afval opgehaald gaat worden. En bij voorkeur op een goede manier die niet al te duur is. Een goed voorbeeld is de verzelfstandiging van ons zwembad een jaar of acht geleden. Die heeft zich

enorm sterk ontwikkeld. Er komen veel meer bezoekers en er hoeft uiteindelijk veel minder gemeentelijke subsidie bij. De kaartjes zijn nog steeds veruit de goedkoopste van de regio en ik heb een veel mooier en moderner zwembad dan ooit daarvoor.”

De verzelfstandiging van zwembaden heeft in veel gevallen een reden, namelijk dat er bezuinigd moet worden. Dat is volgens Drenth zeker niet de motivatie om nu de gehele buitendienst in een eigen bedrijf onder te brengen. “Er loopt wel een bezuinigingstaakstelling, maar die lag er ook al toen het nog een gemeentelijke dienst was, dus daar staat het los van. Van groter belang is dat door juist een overheids bv op te zetten, de zogeheten BUHA bv, je een duidelijke band met het bedrijf houdt. Dat is belangrijk, want de mensen die er werken zijn ook onze ogen en oren, net als raadsleden en leden van het college van B&W. Als de vuilniswagen rond gaat en de medewerker ziet dat er een lantaarnpaal scheef staat dan wordt dat gewoon gemeld. Die kracht wil je erin houden. Daar komt bij dat je ook financieel de boel kunt blijven regelen zoals je dat nu doet, want investeringen lopen nog steeds via de lijn van de gemeente. Zo houd je ook het tarief een beetje in de gaten. Maar omdat het niet onder

Wethouder Peter Drenth: “De gemeente is er niet om zelf het afval op te halen. Ze moet zorgen dat het afval opgehaald gaat worden. En bij voorkeur op een goede manier die niet al te duur is.”

gaan in Doetinchem. En dat zit hem volgens Peter Drenth vooral in het gat dat in de eigen organisatie valt na het vertrek van de gehele buitendienst. “De afdelingen die zijn vertrokken namen ook heel veel diensten af hier in huis. De boekhouding, personeelszaken en juist die afdelingen komen nu onder druk te staan. Er valt in een keer ongeveer dertig procent van het personeel weg. Dus op termijn blijft bij hen ook dertig procent van het werk weg. En dan gaat het dus over banen.” Doetinchem probeert dat zo goed mogelijk op te lossen door de twee organisaties tijd te gunnen om zich aan de nieuwe situatie aan te passen. “De nieuwe bv blijft de diensten voor minimaal drie jaar afnemen van de latende organisatie. Die heeft dan ook tijd om te schakelen. Maar in die tijd moeten ze wel duidelijke afspraken met elkaar gaan maken over de toekomst. Blijven wij die diensten leveren? En tegen welke tarief dan? En welke servicegraad hoort daar bij?”

de gemeente hangt als een gemeentelijke dienst kan het wel veel bedrijfsmatiger, bijvoorbeeld in het maken van keuzes, het doen van investeringen. Er is veel meer bewegingsvrijheid. Daar zien we over en weer de meerwaarde van. En daarom is dit gedaan.”

Interesse

Het is nog te vroeg om al een eerste conclusie te trekken over de ingrijpende keuze voor de BUHA bv, maar volgens de wethouder hebben omliggende gemeenten zich al vol interesse gemeld. “Wij waren de enige in de regio die al die buitendiensten nog zelf in huis had. De rest had bijna alles buiten de deur. Maar sinds we het op deze nieuwe manier hebben geregeld, zijn de eerste burens al bij ons op bezoek geweest om informatie in te winnen. ‘Zeg, bij ons loopt dat afvalcontract af. Kunnen we niet met elkaar...?’, vragen ze dan. Nou ja, en dan zijn er varianten denkbaar, bijvoorbeeld dat ze diensten afnemen, zoals ze dat bij ieder ander commercieel bedrijf zouden doen. Maar het kan ook zo zijn dat een gemeente zegt, wij vinden de variant van een overheids bv voor grijs, groen en riolering eigenlijk wel een aantrekkelijke en wij willen ook deelnemen. Dan is er bij ons geen bezwaar om een bepaald percentage van de aandelen ook aan burens te verkopen zodat je met twee of drie gemeenten aandeelhouder bent. De schouwburg doen we nu bijvoorbeeld ook al met vier gemeenten.”

Helemaal zonder gevolgen is de overgang van gemeentelijk naar commercieel nou ook weer niet ge-

Gedragen

Trots is Drenth vooral op de manier waarop de medewerkers zijn overgegaan van gemeentelijke dienst naar commercieel bedrijf. “Al onze medewerkers zijn per 1 januari gedetacheerd. Wie voor de overgang bij ons in dienst was, houdt dezelfde beloning voor zijn werk. Dat is misschien niet overal één op één hetzelfde, dat kan ook niet want uiteindelijk geldt er straks een andere cao die andere regelingen kent, maar het is zeker geen omvorming over de rug van onze medewerkers. De afspraken die we gemaakt hebben gelden voor een overgangperiode van drie jaar. En mensen die 60 jaar of ouder zijn gaan überhaupt niet over. Die blijven gewoon in gemeentedienst tot ze met pensioen zijn. Dat hebben we zo afgesproken met alle betrokkenen, met werkgevers en vakbonden die het plan allemaal steunen. Dat geeft ook wel aan dat het een gedragen overeenkomst is volgens mij. Het is geen politiek speeltje. Oorspronkelijk is het idee ook uit de afdeling zelf naar boven gekomen. Het is een weloverwogen beslissing van de mensen die het aangaat en de gemeente.”

De komende jaren zal moeten uitwijzen of alles precies zo op zijn plaats valt zoals de gemeente het had bedacht. Als het aan wethouder Drenth ligt staat er over vijf jaar in ieder geval een volwaardig en zelfstandig bedrijf dat goed en effectief werk verricht. “Over vijf jaar zal de huidige directeur ook zo’n beetje met pensioen gaan. Er zitten dan allemaal nieuwe raadsleden en een nieuw college. Dan is de oorsprong van de voormalige gemeentelijke dienst wel zo’n beetje verdwenen. Dan heb je echt de zakelijkheid gekregen die je zoekt met elkaar.”

Tekst: Sander Wageman